

Директору Національного
антикорупційного бюро
України
Семену **КРИВОНОСУ**

ЗВІТ
про стан виконання у 2023 році
Антикорупційної програми
Національного антикорупційного
бюро України на 2023-2025 роки

Наказом Національного бюро від 03.08.2023 № 110 затверджено Антикорупційну програму Національного антикорупційного бюро України на 2023–2025 роки (далі – Антикорупційна програма).

Згідно з положеннями розділу IV Антикорупційної програми моніторинг її виконання щопівроку здійснюється Управлінням внутрішнього контролю та Комісією з організації внутрішнього контролю та оцінки ризиків у діяльності Національного антикорупційного бюро України (далі – Комісія).

У січні 2024 року самостійними структурними підрозділами надано Управлінню внутрішнього контролю інформацію про стан виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою.

Опрацюванням отриманих службових записок встановлено, що у 2023 році проведено роботу за заходами з розділу I Антикорупційної програми «Засади антикорупційної політики Національного бюро».

«Воля та лідерство вищого керівництва Національного бюро»: першочерговою і вирішальною складовою антикорупційної політики Національного бюро є воля та лідерство вищого керівництва («tone at the top»), передбачені пунктом 5 Національного стандарту ДСТУ ISO 37001:2018 (ISO 37001:2016, IDT) «Системи управління щодо протидії корупції. Вимоги та настанови щодо застосування». Вказана засада є рушійною силою розбудови та розвитку системи управління заходами протидії корупції у Національному бюро відповідно до кращих світових практик у сфері запобігання та протидії корупції.

З огляду на повноваження Директора Національного бюро, визначені частиною 1 статті 8 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» (далі – Закон), положеннями інших нормативно-правових актів, формами участі Директора Національного бюро у формуванні та реалізації антикорупційної політики Національного бюро були:

– визначення пріоритетних напрямів антикорупційної політики Національного бюро шляхом затвердження Антикорупційної програми Національного бюро – наказом Директора від 03.08.2023 № 110 затверджено Антикорупційну програму;

– формування Комісії з організації внутрішнього контролю та оцінки ризиків у діяльності Національного бюро як одного з ключових суб'єктів системи антикорупційного менеджменту в Національному бюро – з метою оптимізації діяльності Комісії наказами Директора у 2023 році вносилися зміни до її складу;

– керівництво діяльністю Управління внутрішнього контролю (комплаєнс-підрозділу), який безпосередньо підпорядкований Директору;

– особиста участь у заходах із запобігання та протидії корупції у Національному бюро;

– вжиття заходів реагування на факти, що вказують на порушення працівниками Національного бюро вимог антикорупційного законодавства, шляхом початку службових розслідувань, розгляду висновків Дисциплінарної комісії та притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності;

– безпосередня комунікація з працівниками Національного бюро з метою формування у підлеглих нульової толерантності до корупції;

– комунікація з органами державної влади та ЗМІ, публічні виступи, участь у громадських обговореннях з метою інформування суспільства щодо засад антикорупційної політики Національного бюро, а також поширення позитивного досвіду Національного бюро у цій сфері.

Слід зазначити, що під вищим керівництвом слід розуміти не тільки Директора Національного бюро, але і Першого заступника та заступників Директора, які діють у межах компетенції.

Протягом звітнього періоду керівництвом Національного бюро на постійній основі проводилися різноманітні заходи (зустрічі, робочі наради тощо) як з окремими самостійними структурними підрозділами, так і з усім колективом Національного бюро з метою формування у підлеглих нульової толерантності до корупції.

До прикладу, 13 жовтня 2023 року, напередодні дев'ятої річниці ухвалення Верховною Радою Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», було організовано «Антикорупційний день», під час якого колектив Національного бюро зібрався аби пригадати історію створення інституції та підбити підсумок її діяльності. В рамках запланованих заходів Директор Національного бюро, його Перший заступник і заступники,

прочитали курс лекцій з питань антикорупційного законодавства студентам юридичних факультетів столичних ВНЗ.

Також за ініціативи вищого керівництва протягом звітного періоду організовано дві зустрічі колективу Національного бюро з представниками іноземних правоохоронних органів з метою підвищення мотивації задля більш ефективної боротьби з корупцією.

З метою поліпшення взаємодії і посилення командного духу серед співробітників Національного бюро було організовано декілька благодійних турнірів, зокрема спортивні та інтелектуальні змагання.

Комунікація з органами державної влади керівництвом Національного бюро відбувалась під час виступів у межах наступних заходів:

- Форуму з доброчесності для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування (захід в рамках «Рішельє-форуму публічної служби»);
- панельної дискусії «Антикорупція на захисті справедливості та демократії» в межах VII Харківського міжнародного юридичного форуму;
- «Всеукраїнського антикорупційного форуму «Доброчесність – майбутнє української державності»;
- заходу «4 роки ВАКС: Досягнення і виклики»;
- конференції «Перемога заради майбутнього України: прозорість та ефективність»;
- дискусії щодо курсу «Етичне лідерство»;
- презентації Антикорупційної програми Мінвідновлення;
- сьомого Українського жіночого конгресу;
- брифінгу «Протидія корупції під час війни: ставлення громадян, висвітлення в медіа та пріоритети для країни».

Вищим керівництвом Національного бюро активно здійснювалася комунікація зі ЗМІ, зокрема в інтерв'ю «Reuters», «Gazeta Polska», «Forbes Ukraine», «Радіо Свобода», «Укрінформ». Так, у публічних виступах на форумі «Енергія Бізнесу», організованому «Forbes Ukraine», презентовано підсумки роботи Національного бюро та САП у I півріччі 2023 року. Здійснено виступи на «Business Breakfast», перед студентами Київської школи державного управління ім. С. Нижного, на «JustConf 2023», під час заходу «Антикорупційний день НАБУ – 2023».

«Завдання уповноваженого підрозділу з питань запобігання корупції у Національному бюро»: основними завданнями Управління внутрішнього контролю визначено:

- участь у забезпеченні належного функціонування Національного бюро, оптимізації управлінських процесів;
- участь у формуванні та реалізації загальної відомчої політики Національного бюро щодо запобігання та протидії корупції;
- аналіз, прогнозування внутрішніх та зовнішніх ризиків, своєчасне інформування про них Директора Національного бюро;
- впровадження системи управління корупційними ризиками в діяльності Національного бюро;
- своєчасне попередження, виявлення та розслідування правопорушень у діяльності працівників Національного бюро;
- виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень працівниками Національного бюро, та вжиття заходів щодо їх усунення.

Здійснюючи заходи з реалізації загальної відомчої політики Національного бюро щодо запобігання та протидії корупції, Управління внутрішнього контролю виконує функції, визначені у ст. 27 Закону.

У 2023 році Управлінням внутрішнього контролю, зокрема:

- здійснювались заходи щодо виконання Державної антикорупційної програми та координації її виконання іншими структурними підрозділами, а також виконувались заходи Антикорупційної програми Національного бюро;
- проведено досудове розслідування у 10 кримінальних провадженнях;
- проведено оперативно-розшукові заходи в 5 оперативно-розшукових справах;
- проведено 12 перевірок на добросовісність;
- проведено моніторинг способу життя 6 працівників, стосовно яких була наявна інформація про можливу невідповідність витрат та доходів. За результатами розпочате 1 кримінальне провадження та 1 службове розслідування;
- розглянуто 317 звернень громадян;
- проведено 202 психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа тощо.

«Забезпечення ефективності функціонування системи управління заходами протидії корупції у Національному бюро»: антикорупційний менеджмент у Національному бюро інтегровано в систему внутрішнього контролю, яку, з урахуванням досвіду попередніх періодів, актуалізовано у 2023 році.

Відповідність системи управління протидії корупції в Національному бюро вимогам стандарту «ISO 37001» підтверджено за результатами

внутрішнього аудиту у 2019–2020 роках. У зв'язку із запровадженням в Україні воєнного стану, з огляду на обмеженість фінансування, сертифікаційний аудит на відповідність системи протидії корупції у Національному бюро вимогам міжнародного стандарту «ISO 37001:2016» у 2023 році не проводився. Проте, проведення цього заходу заплановане у 2024 році.

«Забезпечення належного функціонування системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту»: у 2023 році Директором затверджено нову редакцію Порядку організації системи внутрішнього контролю у Національному антикорупційному бюро України; самостійними структурними підрозділами завершено опис внутрішнього середовища з розподілом завдань та функцій, що ними здійснюються. Крім цього, підрозділами Національного бюро здійснено перегляд та вдосконалення адміністративних регламентів. Уповноваженим підрозділом підготовлено проєкт реєстру ризиків Національного бюро на 2024 рік, який затверджено рішенням Комісії від 31.01.2024.

Сектор внутрішнього аудиту на постійній основі забезпечує діяльність щодо надання керівництву Національного бюро об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо: функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення; удосконалення системи управління; запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності установи.

Зокрема, упродовж 2023 року проведено аудит на тему: «Оцінка відповідності окремих процесів вимогам антикорупційного законодавства та стандарту ISO 37001».

«Правила врегулювання конфлікту інтересів»: відповідно до пункту 2 частини другої статті 27 Закону Управління внутрішнього контролю уповноважене здійснювати контроль за дотриманням працівниками Національного бюро правил етичної поведінки, конфлікту інтересів.

У 2023 році надійшло 7 повідомлень про конфлікт інтересів, відомості про які внесені до електронного Журналу обліку. За необхідності надані усні та письмові роз'яснення.

«Заохочення та захист викривачів корупції»: обов'язок щодо захисту таких працівників покладено на Управління внутрішнього контролю пунктом 7 частини другої статті 27 Закону, нормами Положення про взаємодію з працівниками Національного антикорупційного бюро України, які повідомляють про вчинення протиправних дій чи бездіяльність інших працівників Національного антикорупційного бюро України, затвердженого наказом Національного бюро від 02.03.2018 № 45 тощо.

У 2023 році викривачі до Управління внутрішнього контролю не звертались.

У зв'язку з початком функціонування Єдиного порталу повідомлень викривачів внесено необхідні зміни до Положення, затвердженого наказом Національного бюро № 45 від 02.03.2018 та Інструкції про порядок розгляду звернень громадян, повідомлень, поданих в порядку законів України «Про запобігання корупції» та «Про Національне антикорупційне бюро України», заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення або необґрунтовані активи, депутатських запитів, звернень і вимог народних депутатів України, адвокатських запитів у Національному антикорупційному бюро України та його територіальних управліннях, затвердженої наказом Національного бюро від 29.12.2020 № 141.

«Заходи реагування на факти корупційних та пов'язаних з ними порушень»: згідно з наказами Директора Національного бюро у 2023 році Управлінням внутрішнього контролю проведено 25 службових розслідувань, матеріали та висновки яких спрямовані на розгляд до Дисциплінарної комісії Національного бюро. За результатами розгляду складено висновки Дисциплінарної комісії. За наслідками розгляду рекомендацій Дисциплінарної комісії наказами Директора до дисциплінарної відповідальності притягнуто 9 працівників, з яких звільнено 3 працівники, такий вид стягнення як догану застосовано щодо 2, а зауваження – щодо 4 працівників.

«Правомірність, ефективність та цільове використання бюджетних коштів та коштів, отриманих за проєктами міжнародної технічної допомоги»: фінансове забезпечення Національного бюро здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України в межах бюджетної програми за КПКВК 6321010 «Забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України».

Управління забезпечення фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням забезпечує дотримання законодавства в частині цільового та ефективного використання бюджетних коштів.

Також Національним бюро протягом 2023 року отримано допомогу у рамках проєктів міжнародної технічної допомоги:

– «Посилення спроможності антикорупційних органів у протидії високопосадовій корупції в Україні», номер реєстраційної картки проєкту № 4985, партнер з розвитку – уряд США через Державний департамент США/Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань. Загальна сума отриманих у 2023 році

матеріальних та нематеріальних цінностей у натуральній формі становить 37 566 759,04 грн;

– «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні, фаза II», номер реєстраційної картки проекту № 3582-04, партнер з розвитку – Європейський союз. Загальна сума отриманих у 2023 році матеріальних цінностей у натуральній формі становить 5 124 134,58 грн.

Сектор внутрішнього аудиту на постійній основі забезпечує діяльність щодо надання керівництву Національного бюро об'єктивних і незалежних висновків й рекомендацій щодо запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, інших активів.

Упродовж 2023 року було забезпечено проведення 5 внутрішніх аудитів.

«Заходи запобігання порушенням пов'язаних осіб»: взаємодія Національного бюро з контрагентами, учасниками процедур публічних закупівель здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі», а також наказу Національного бюро від 31.10.2022 № 281 «Про затвердження Порядку ведення договірної роботи та здійснення закупівель товарів, робіт і послуг у Національному антикорупційному бюро України на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування», який містить низку антикорупційних запобіжників.

Управлінням забезпечення фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням у межах компетенції здійснюється ведення договірної роботи та здійснення (проведення) публічних закупівель товарів, робіт і послуг у Національному бюро на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, що визначені наказом Національного бюро від 31.10.2022 № 281.

Протягом 2023 року Управлінням внутрішнього контролю Національного бюро проведено перевірки щодо 542 учасників (суб'єктів господарської діяльності) на пов'язаність між собою та з керівником замовника у конкурентних процедурах закупівель.

Крім цього, за результатами опрацювання Антикорупційної програми Національного бюро на 2023–2025 роки Управлінням забезпечення фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням службовою запискою від 28.08.2023 № 09/20412-13 надані обґрунтовані пропозиції про внесення змін до підрозділу «Заходи запобігання порушенням пов'язаних осіб, що діють в інтересах чи від імені підприємства» розділу I Антикорупційної

програми. Запропоновано окремі положення цього підрозділу привести у відповідність з положеннями нормативно-правових актів, що регулюють здійснення закупівель в умовах воєнного стану.

«Цифровізація здійснення повноважень Національним бюро, прозорість діяльності»: Національне бюро через медіа, на офіційному вебсайті та в інших формах регулярно інформує суспільство про свою діяльність. Національним бюро у звітному періоді опубліковано звіт про свою діяльність у газеті «Урядовий кур'єр» № 160 (7558) від 10.08.2023 та на офіційній вебсторінці англійською та українською мовами.

Розпочато практичну інтеграцію системи електронного кримінального провадження «іКейс» з судовою системою. Диджиталізація досудового розслідування є унікальною практикою для України та світу. Перехід від паперової до цифрової форми підвищує ефективність розслідування, гарантує прозорість роботи антикорупційних органів та заощаджує ресурси.

«Прозора кадрова політика»: з початку створення Національного бюро і по теперішній час призначення на посади у Національному бюро здійснюється виключно за результатами відкритого (крім призначення на посади негласних штатних працівників Національного бюро) конкурсу, що проводиться в порядку, визначеному Директором Національного бюро, крім призначення на посади першого заступника та заступників Директора Національного бюро, призначення на які здійснюється Директором Національного бюро без обов'язкового проведення відкритого конкурсу.

Порядок проведення відкритого конкурсу для призначення на посади у Національному антикорупційному бюро України, затверджений наказом Національного бюро від 05.10.2023 № 137 (зі змінами, далі – Порядок) у повній мірі відповідає та забезпечує дотримання під час відбору персоналу **принципів кадрової політики** Національного бюро зокрема:

– **рівні можливості:** у конкурсі може брати участь кожен громадянин України, який відповідає вимогам до кандидатів на вакантну посаду в Національному бюро. Забезпечено механізм подачі документів для участі у конкурсі засобами електронної комунікації;

– **відкритість та прозорість:** конкурс здійснюється відкрито, з обов'язковим інформуванням громадськості, шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Національного бюро інформації про вакантні посади, основні вимоги до кандидатів, процедуру, етапи та строки проведення конкурсу, принципи та умови відбору кандидатів, процес проведення конкурсу та його результати;

– **об’єктивність оцінки** відповідності кандидатів виконувати обов’язки за посадою, на яку вони претендують, забезпечується багатоступеневим відбором під час проведення конкурсу.

Вищезазначений Порядок з метою покращення процедури відбору персоналу постійно переглядається та удосконалюється. Наказом Національного бюро № 6 від 08.01.2024 внесені зміни до Порядку, якими передбачено, що тестування на визначення рівня професійних вмінь і навичок здійснюється за допомогою спеціального програмного забезпечення відповідно до вимог Профілю посади. Тестування на визначення рівня володіння іноземними мовами складається з двох етапів – тестування за допомогою спеціального програмного забезпечення та співбесіди з акредитованим спеціалістом. Програма іспиту розроблена викладачем Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка на базі автентичної програми оцінювання рівня іноземних мов. Дані зміни підвищують об’єктивність оцінки відповідності кандидатів виконувати обов’язки за посадою, на яку вони претендують.

Управлінням внутрішнього контролю у 2023 році проведено перевірки професійних та морально-ділових якостей щодо 51 кандидата, яких визначено переможцями конкурсною комісією. Крім цього, на запит Конкурсної комісії також проведено перевірки моральних та ділових якостей стосовно 23 кандидатів, які претендують на зайняття посад у Національному бюро, та ще не визначені переможцями конкурсу.

Крім цього, після набуття чинності змінами до законодавства у жовтні 2023 року, Управлінням внутрішнього контролю розпочато проведення спеціальних перевірок щодо 30 переможців конкурсу на посади у Національному бюро, а також перевірки згідно із Законом України «Про очищення влади» щодо 5 осіб.

«Вдосконалення механізмів взаємодії з інститутами громадянського суспільства – Радою громадського контролю при Національному бюро, неурядовими громадськими організаціями тощо»: у період з серпня 2023 по січень 2024 року Сектором забезпечення роботи Директора бюро спільно з Управлінням комунікацій та зовнішніх зв’язків забезпечено організацію проведення 2 засідань Ради громадського контролю при Національному бюро (далі – РГК), в яких брали участь керівництво і представники самостійних структурних підрозділів Національного бюро.

Крім того, за звітний період представники РГК взяли участь у більш ніж 45 засіданнях конкурсних комісій, які проводили конкурс на зайняття

вакантних посад у Національному бюро та 7 засіданнях Дисциплінарної комісії.

Варто зауважити, що керівництво Національного бюро ефективно комунікує з РГК та напрацьовує спільні дії, спрямовані на вирішення проблемних питань на окремих напрямках боротьби з топ-корупцією, а також при оптимізації робочих процесів у Національному бюро.

У результаті спільної роботи було покращено Порядок проведення конкурсів на вакантні посади у Національному бюро. Також реалізовані спільні ініціативи щодо навчальних програм для працівників Національного бюро.

Зазначене свідчить про постійну відкритість та конструктивний діалог Національного бюро з представниками громадських об'єднань, які входять до складу РГК.

У свою чергу Управлінням комунікацій та зовнішніх зв'язків посилено співпрацю з громадськими організаціями в частині реалізації просвітницьких антикорупційних проєктів. Спільно з Фондацією інституційного розвитку, Асоціацією юридичних клінік України, Інститутом законодавчих ідей, «JustGroup» за сприяння Програми розвитку ООН та Антикорупційної ініціативи ЄС організовано ряд заходів для студентів-правників: «Антикорупційний кемп», «Антикорупційний квест», Гакатон «Street Law», Тренінг «Tone at the top», Турнір з консультування, а також конференцію у сфері кримінальної юстиції «Just Conf 2023».

Виконання заходів впливу на корупційні ризики та інформаційно-освітніх заходів.

Додатком № 1 до Антикорупційної програми (далі – додаток № 1) є реєстр ризиків, в якому зазначені корупційні ризики, заходи впливу на них та терміни виконання цих заходів.

Всього ідентифіковано 32 корупційні ризики. У 2023 році розпочато виконання заходів з метою усунення, мінімізації цих ризиків, що наразі триває.

Один з ризиків, під № 28 у реєстрі, на даний час втратив актуальність. На час ідентифікації ризиків був відсутній публічний доступ до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (далі – Реєстр корупціонерів), тобто інформація про притягнення особи до корупційних правопорушень не могла бути перевірена належним чином. Було запропоновано внести зміни до Порядку проведення відкритого конкурсу для призначення на посади у Національному бюро та зобов'язати переможців конкурсу надавати витяги з Реєстру корупціонерів (така можливість у фізичних осіб була наявна). На даний час існує публічний

доступ до Реєстру корупціонерів, тому пропонуємо виключити ризик № 28 з реєстру корупційних ризиків.

Крім цього, у реєстрі ризиків міститься назва одного зі структурних підрозділів як «Управління аналітики та обробки інформації», що не відповідає назві цього підрозділу у 2024 році – «Управління кримінального аналізу та фінансових розслідувань». У цій частині також пропонуємо внести зміни до реєстру ризиків.

Додатком № 2 до Антикорупційної програми (далі – додаток № 2) є план заходів з навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування у Національному бюро на 2023-2025 роки.

Всього передбачено 7 заходів, виконання яких розпочате у 2023 році і наразі триває.

Більш детально про фактичний стан виконання заходів впливу на корупційні ризики вказано у додатку № 1 до цього звіту, а навчальних заходів та заходів з поширення інформації антикорупційного спрямування – у додатку № 2, що додаються до звіту.

З урахуванням викладеного, пропонуємо:

- 1) визнати, що у 2023 році заходи, передбачені Антикорупційною програмою Національного бюро на 2023-2025 роки, виконано належним чином;
- 2) підтримати внесення необхідних змін до Антикорупційної програми та її додатків.

Додатки: додаток № 1 «Реєстр ризиків з інформацією про виконання заходів впливу на корупційні ризики у 2023 році», файл «xlsx»; додаток № 2 «Відомості про виконання плану заходів з навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування у Національному антикорупційному бюро України у 2023 році», файл «docx», на 12 арк.

Розглянуто на засіданні
Комісії з організації внутрішнього
контролю та оцінки ризиків
у діяльності Національного
антикорупційного бюро України
«31» січня 2024 року